

СРВОБРАН

SRBOVRAN SERB NATIONAL PAPER AND THE ORGAN OF THE SERB FEDERATION „SLOGA“

БРОЈ 327 НЈУОРК, Њ. Ј. СУБОТА, 16. ЈАНУАРА 1916. ГОДИНА VI

SUBSCRIPTION RATES
 United States of America one year 60c.
 Canada, Europe e t. c. one year \$1.50

Srbobran published every Thursday at
 443 W. 22 Street, New York, N. Y.

ПРЕТПЛАТА:
 За Сјед. Државе на годину 60 ц.
 Канаду, Европу итд. год. \$1.50

Србобран излази четвртком на
 443 W. 22 Street, New York, N. Y.

ПОЗИВ
НА ВАНРЕДНУ КОНВЕНЦИЈУ
 САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА „СЛОГА“.

ЧЛАНОВИМА САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА „СЛОГА“:

Више од две трећине чланова Савеза захтевају од мене као Председника Савеза да сазовем Ванредну Конвенцију за следећу сврху:

1. Да се испитају поступци и рад Главног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора и Главног Поротног Суда Савеза Слоге од последње конвенције.
2. Да се отпусте или уклоне са положаја сви или ма који од чланова Главног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора и Главног Поротног Суда.
3. Да се попуне упражњена места Главног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора и Главног Поротног Суда.
4. Да се учине такве измене и допуне у члановима Цертификата Инкорпорације, Устава и Правила, које конвенција нађе за потребно.

5. Да се усвоје и друге мере, које су по мишљењу конвенције потребне, да допринесу порасту и напретку Савеза.

Поводом захтева чланова Савеза, ја, Михајло И. Пупин, Главни Председник Савеза Сједињених Срба Слоге, ослањајући се на право, које ми даје параграф 4., члан први Правила Савеза, овим сазивам ванредну конвенцију Савеза Сједињених Срба Слога за постигнуће горе иставане сврхе, а ванредна конвенција састаће се у званичном седишту Главног одбора Савеза, 443 Вест 22. улица, Манхатански квартал, град Њујорк, држава Њујорк, у понедељак првога маја 1916. године у 10 сати пре подне, а држаће се на том месту или коме другом месту у граду Њујорку, нано то конвенција реши.

Потврђујем горње својеручно данас 29. јануара 1916. године.

М. И. ПУПИН,
 Главни Председник.

јављене. Више од три месеца већина данашње савезне управе неограничено располаже савезним органом „Србобраном“. И-мала је све што јој је потребно да се брани и одбрани од ових наших оптужаба. Ну поред свега тога, већина данашње управе није била у стању да побие ниједну нашу оптужбу. Напротив она је поред горе наређаних грехова на своју грешну душу натоварила још два друга. Погазила је резолуцију денверске конвенције о уређењу савезног органа и почела штетити и сам резервни фонд савезни. Преко савезног органа почела је једну страховиту клеветничку борбу против савезног главног председника на тако шкандалозан начин, да је цео свет био запањен од грозоте и ужаса. С друге стране, самовољно и без икакве законске подлоге, почела је новцем, који је намењен резервном фонду, подмиривати своје незаконите трошкове. И то чини данас, када је пред нашим очима опасност да не се кроз који месец потпуно испразни резервни фонд!

погледу наше потлачене отаџбине, водео бих да могу данас сваког Србина загрлити и пољубити, старије као млађу браћу своју, млађе као синове и синовце моје. А вас који сте Срби сиромаси, прости али поштени радници, водео бих да вас по два пута загрлим, јер вам ваша сиротиња и ваше поштење дају двогубо право на све наше поштовање и сву нашу љубав.

Јесте истина да је сваки педао земљишта краљевине Србије и краљевине Црне Горе заузет непријатељском војском, и ако смо га упорно и самопреговориво бранили једним јунаштвом, коме се доле свет диве, и коме се и непријатељи диве. Привремено смо изгубили земљишта, стално смо добили поштовање свих народа. Народ у Сједињеним Државама и народ у Канади од своје драге воље и великодушно нам поклањају своје топле симпатије.

Једини спас.

Из свега овога видите, браћо и сестре, да нам једини спас лежи у сазиву ванредне конвенције. Пису у питању ова или она особа. Пису у питању ова или она странка. У питању је сам Савез Слога. Као што смо већ више пута приметили, у последњим борбама у Србији и Црној Гори изгинуо је силан члан Савеза Слоге. Сва је прилика, да садашњи резервни фонд неће бити у стању да покрије њихове осмртнине. Према томе настаје питање: што да се ради? На то питање има да одговори све чланство савезно. Једно је јасно као дан: **не само братска, већ је и родољубива дужност наша, да света сирочад наших хероја добије и последњи ценат свој.** Ту је питање ово: да ли ми смемо тај посао поверити оним људима, који су у овим тешким и мучним данима на своје душе натоварили овилик грехове? И питање је: ко ће нам бити на управу савезног фонда, када се благајна наше испразне и када треба наново закувати рукаве и поново почети зидати и подизати? Јасно је да смо ми, да је данас, једини излаз пред нама, да се цело Савеза Слоге стану најбољи међу најбољима; они, у које ми сви имамо највише вере. А преко свега је јасно то, да је само конвенција у стању да реши ове велике задатке и на своја леђа прими одговорност за њихово извршење.

Да ли би ми били достојни тих симпатија кад би као народ клоњали духом? Верујте ми, онај наш народ који није могао да се уклони испред бујице непријатељске навале, и који се горко плаши и жедан и гладан, није клоњало духом. Нити је клоњало духом онај народ, који по стени Црне Горе и по снежним планинама Арбаније не налази ни крова, ни хлеба, ни једне струке да заогрије. А остаци српске и црногорске војске жедне и да нас само за борбом, верују у коначну победу српске савезне ми-сли — која је данас постала истоветна са мишљу слободе, напретка и сталног мира целе Европе; — и нестрпљиво чекају дан, у који ће наши велики савезници — са нашим словенском Рудником на челу — поћи триумфално ка победи.

Члановима Савеза Слоге!

БРАЋО И СЕСТРЕ:

Главни председник Савеза Сједињених Срба Слога, г. проф. Михајло И. Пупин, данас објављује сазив ванредне конвенције.

Ту свечану прилику не можемо пропустити, а да пред вас не изађемо и са овим прогласом, у коме ћемо вам с једне стране изнети преглед досадашње борбе, с друге стране упозорити на могућности створене овом победом честитог и свесног чланства Савеза Слоге.

Кроз који дан навршиће се равно три месеца, од како смо изашли пред вас са оптужбом противу већине садашње управе Савеза Слоге. Та оптужба у главном садржала је ове три основне ствари:

1. Несавесно упропашћивање савезне имовине.
2. Самовољно гажење савезних правила; и
3. Подземно припремање за уништај нашег савеза.

Сваку од тих оптужба ми смо поткренили небројеним чињеницама. Неке од тих чињеница сматрамо за нужно, да их још једном обновимо.

Прву своју за ослобођење и уједињење нашег народа. Друго, ради тога, да се побрине да Савез Слога не пропадне онога дана, када његова благајна испрљена буде услед силних исплата осмртнина за наше чланове, пале на бојном пољу.

Овој воје у исто време одредило је и задатак ове борбе. Он се састојао у овоме: Прво, да се са савезне управе уклоне они несавесни распашачи; и друго, да се у савезној управи поставе људи, који су дорасли овим тешким и озбиљним часовима, кроз које пролази наша највећа српска организација у Америци.

Безакоње.

Безакоња, која су вршена у нашем савезу од стране већине данашње савезне управе су двојаке врсте. Прво је дошло увлачење у савезну управу извесних људи на незаконит начин. Друго је дошло издавање савезног новца онег на незаконит начин.

Прво је оличено увлачењем у савезну управу Ђорђа Брвенина, П. Радаковића и В. Павловића. Ниједан од ових људи није на законит начин изабран у управу. Кад се имају на уму оне ствари, које мало пре истакосмо, онда се тек може створити правилан суд о овом безакоњу данашње већине савезне управе. Ако је икад било потребно, да у савезној управи седе људи, који су с једне стране сами собом јаки, а с друге стране уживају неограничено поверење чланства савезног, то је сада, када се Савез Слога налази у овако тешким и озбиљним часовима. Ако је икад било потребно, да се у сваком дамару живота Савеза Слоге осећа ред и снага, то је сад. Међутим, место тога, ми видимо једно несавесно, једно детињасто, једно неопростиво потресање и самих основа савеза, закона и правила његових.

То исто се види и у оној другој врсти безакоња, почињеног од стране данашње већине управе Савеза Слоге: гажењу савезних правила при самовласном повећавању плата чиновничком особљу, при незаконитом исплаћивању извесних трошкова и т. д. Такав рад подрива саме темеље савеза Слоге; убија код чланова поверење у саму организацију; и унапред слаби моралну снагу Савеза, да правилно и без потреса реши питања, која су постала услед нередовних прилика. Људи, који су на своју душу натоварили тако тешке грехове, сами собом су опасност за једну организацију, којој се, на несрећу, налазе на челу.

Понушај, да се Савез уништи.

Да је овај горњи закључак правилан, сведоче и многобројни покушаји од стране данашње већине савезне управе, да униште Савез Слогу. Један од тих покушаја је онај, када је већина данашње савезне управе покушала да, преко редовног главног председника, дже новац из савезне банке; а други је покушај, да се, онег преко редовног главног председника, сазове годишња седница главног одбора. Да су ово редовне прилике, ти испадни, и ако недозвољени и кажњиви, ипак не би за собом повлачили овако судбоносне последице. Овако, код ових мутних и мрачних прилика, овај и овакав рад од стране већине данашње савезне управе је страховит и језовит.

Наше оптужбе остале су непобијене.

Скоро ће бити три месеца, од како су ове три ствари

Ради тога позивамо све чланство Савеза Слоге, да у овим озбиљним и судбоносним данима сабере сву своју моралну снагу и чојски се суочи са задатком, који има да реши. Нека се одмах даде на посао. Нека између себе изабере најбоље људе, најпаметније, најразложније, најродољубивије за делегате на ову конвенцију. Нека им стално лебди пред очима само једна једина слика: гладна и жедна, боса и гола, ојађена и уврелена сирочад наше бабе, која падоше на бојним пољима за „чесно име и свету слободу!“ Њихови вапаји нека из наших срца погнају наше личне разморице; њихове сузе нека из наших душа прогнају наше личне задевице. А духови њихових налик родитеља и хранитеља, нека упуте душе и срца наша овим путем, којим треба да иду права и рођена браћа. А идеали, којима они пришеће на жртву своје животе, нека нам ових дана осветљавају криве стазе и трновите путове наше!...

У то име: напред на конвенцију!
 Све за Србију и Црну Гору!
 На Св. Саву, 1916. године.

- ОДБОР ЗА ЧАСТ СРПСТВА У АМЕРИЦИ:**
- Председник: **ЉУБ. ВУЧКОВИЋ.** Тајник: **М. С. ЂАКОВИЋ.**
- Чланови:
СТЕВО БАБИЋ. О. ЈОАКИМ БЈЕДОВ. ДУШАН БОТИЋ. О. ДАНИЈО БУКОРОВИЋ. НИКОЛА ВИГЊЕВИЋ. РАДЕ ВУЧИЊИЋ. ДАВИД С. ДУБАЊИЋ. ГЕЦО КУКИЋ. ДАНЕ ЖЕГАРАЦ. НИКОЛА ЖУЈОВИЋ. РАДЕ МАМУЛА. ИЛИЈА МАНДИЋ. МАНЕ МИЉКОВИЋ. ЈОВО МИЉУШИ. НИКОЛА П. ОБРАДОВИЋ. МИЛИЋ ПАВЛОВИЋ. ДАНЕ П. ПЕРИЋ. ГЛИШО РАПАЈИЋ. ПАВЛЕ Х. ПАВЛОВИЋ. ЈОСИФ РАЈНОВИЋ. О. АЛЕКСИЈЕ САВИЋ. ЈОВАН СИНЧЕВ. МИЛЕ МРВОШ. СТЕВО КЕЦМАН. СТОЈАН Ц. ПАВЛОВИЋ. ТЕОДОР УЗЕЛАЦ.

НА НАШЕГА СВЕТОГ САВУ

Данас црква српска и школа српска, а са њима и сав народ српски, прослављају дан Светог Саве, великог родољуба и државника српског, првог поглавара српске народне цркве, Архиепископа, Просветитеља и Светитеља српског.

И ми Срби, који смо се данас напали на гостолубивом земљишту једног великог и слободног народа, подижемо мисли своје и да своја леђа са гостима

буђењима, каква давно имали нисмо. А како би дружије и могло бити на погледу Србије и Црне Горе, које дивно и несправљиво јунаштво нашег народа није могло да спасе од привременог заузећа војском непријатељском?

Управ стога жудим да мислима својим и срцем својим приступим свакоме Србину и свима Србима у Сједињеним Државама Америке и у Канади, не заједнички уздишемо, него свако својим језиком и својим срцем да се изјасни и да се изјасни.

Нека се не колеба нимало вера наша у светињу мисли, за коју се наш народ бори. Нека се не колеба нимало вера у моћ и часност наших моћних савезника. И њих и нас чека сјајна и велика победа кроз бојну правду и божју милост.

Ја сам са одобрењем српског Премијера, Николе Пашића, дошао у Америку да и у мојој старој послужбеном нашем народу колико могу. Починем ту моју службу овим мојим Свето-Савским братским поздравом свакоме од вас. Немамо разлога да слабимо своју веру у коначну победу српске мисли, која се са да живо развија у срећну мисао о заједници Срба, Хрвата и Словенаца у јединственој слободној и напредној народној држави, која ће радити на остварењу заједнице свих народа у једно велико и стално братство. У томе лежи велики светски задатак Југо-Славије. То је један сјајан и славан задатак. У томе сјају и у тој слави сваки од нас може да има учешћа, ако поради да се утврди и развије братство између Срба, Хрвата и Словенаца.

То је шта више света дужност свакога од нас, јер у томе братству лежи једино јемство за нашу независност, слободу, напредак и срећу једино јемство за наше животне интересе.

Ја овај мој поздрав управљам на првом месту свима Србима, мојој браћи и мојој деци. Али га у исто време, са топлим братском љубављу, шаљем и нашој браћи Хрватима и Словенцима.

Наше су земље још једнако политички раздвојене. Али су наша срца уједињена. На томе јединству, као на светом једном темељу, лежи наша сјајна, славна и срећна будућност!

Нека је слава Богу! И нека је слава српском Светом Сави!
 На Св. Саву 1916.
 Хотел Мак-Алпин Њујорк Сити
ЧЕДА МИЈАТОВИЋ

Академик
 Некадашњи Министар за Спољне Послове, Бивши Посланик Србије у Цариграду, а сада у Вашингтону, Хагу и Лондону.

Сад, браћо, на посао!

Браћо и Сестре!

Ових дана објавиле су многе овдашње новине, да је коначно утврђен овај план у раду на помоћи хиљадама избеглица у Србији и Црне Горе:

Да се изнајме бродови и да се све избеглице пренесу из Црне Горе, Грчке и Арбаније на земљиште савезника, — обично Француску и француске колоније у афричком приморју на средоземном мору. На тај начин зајамчити ће се овој сиротињи сигуран заклон и створиће се са њом непосредна веза. Биле тиме, даље, омогућено да јој се пружи сва помоћ, која јој се могу са стране.

Пошто се тај посао збрине, онда ће се приступити раду, да се потребна помоћ пружи и оној сиротињи, која је остала под аустројском, немачком и бугарском влашћу.

У име прве помоћи за ону сиротињу, која је на овај начин нашла сигурна скровишта, ових дана послао је Српски Потпорни Фонд 50.000 долара, Српска Народна Одбрана 26.000 долара.

На тај начин главни део овога озбиљног посла већ је обављен: успостављена је непосредна веза између нас и наше свете сиротиње. Све што ће од сад бити потребно да се ради, то је да се, нашим немаром, не склоне очи онима, који су на нас упирали погледе своје; да се не сасуше грла онима, који су на нас упиривали вапаје своје — да сада легнемо свом снагом на посао!

Браћо и Сестре!

Не ослањајте се одаде на владе Србије и Црне Горе. Оне су данас олтари, на којима се мора одржати пламен наше будућности. Сва снага, сва воља србијанске и црногорске владе у овим часовима мора бити устремљена једној јединој сврси: да опреме и оправе војску, која мора узети учешћа у последњим борбама за одлуку овог рата. У једном свом разговору ових дана изјавио је стари Пашић и ово: „...наша једина жеља је да будемо спремни да допринесемо свој део коначној великој победи савезника.“ У тој жељи садржана је једна силна истина, која ових дана треба да одјекне у срцима сваког свесног Србина, сваког разумног Хрвата, сваког патристичког Словенца. Без тога удела у коначној победи савезника наша будућа слобода неће бити стечена, биће поклоњена. То знају србијанска и црногорска влада; знају да од тога зависи читава столећа наше будућности; да све зависи од тога. Ради тога оне су принуђене, за љубав будућности нашега целокупног племена, да све оставе на страну, да све друго жртвују — само да спасу, сачувају и опреме српску војску за ту коначну победу.

Браћо и Сестре!

Ми смо ти, ми сиромашни радници у Америци, које је запала историјска задаћа да чувамо збогове, у које се склонили нејач наших ослободилаца. Ми смо ти, ми сиромашни радници у Америци, које је запала историјска задаћа, да бдимо над нејачи оних јунака, са чијих ћемо крвавих руку примити сутра слободу. У историји целога света никад није на слабија рамена постављана сјајнија одора. Пазимо се да се под тим бременом покажемо како ваља, да се под том одором покажемо како додикује; пазимо се да ту историјску задаћу одиграмо на онај начин, на који ће синови, родитељи и мужеве ових нејачи одиграти своју. Душу своју заложимо, срце своје узложимо; одвајајмо од уста, скидајмо са тела — дајмо сада све!

Два најстарија света гледају данас на нас, на најмлађи свет међу световима. На нас гледају старе финицацке насеобине по афричком приморју, које су некад децу своју у огњачама да сачувају независност и слободу своју; на нас гледају стари грчки и римски градови, који су некада своје адмирале раскивали у оружја да бране слободу и независност своју. На нас гледају да виде: како ћемо ми дочекати уцељене родитеље, ојарене љубе и изгубљену децу оних, који животе своје полажу на олтар слободе и независности наше!

Скидајмо све са леђа наших, истресајмо све из кеса наших — дајмо све што имамо! Учинимо све, да на леђа наша навуку све одоре, које ће сјајем својим засенити све што беше у историји; да у руке своје примимо благо, које ће надживити све што ће бити у историји!

Срби и Српкиње,
Хрвати и Хрватице,
Словенци и Словенкиње:

Ево часа, за којим смо жудили — да се покажемо равним онима, који отонеше крв своју, просуше кости своје и сада, ево, на жртву положише и последњу имовину своју: незбринуту нејач и нашоштитену сироча децоју!

Сад или никад има да се очигује: или смо браћа или душмани!

Напред, брат ко је:

Ко има новаца — нека даде новаца!

Ко има одећа — нека даде одећа!

Ко има обуће — нека даде обуће!

Само нека даје, даје одмах и даје стално!

Од нас се не тражи милостиња, већ се тражи да обавимо један историјски задатак — да одржимо и издржимо оно, што нам у аманет оставише они, који позоше да за нас гину!

Све прилоге у велим пошиљкама треба слати на:

BUSH TERMINAL BLDG. No. 1.

(for Serbian Relief)

Brooklyn, N. Y.

Све новчане пошиљке на:

Српска Народна Одбрана

443 West 22 Street

New York, N. Y.

СРПСКА НАРОДНА ОДБРАНА

ВЕЛИКЕ ПРИЧЕ ИЗ ВЕЛИКИХ ДАНА

Србин из Америке.

Пре неколико времена обећао смо да ћемо донети читав низ прича о последњим борбама у Србији. Данас хоћемо да откупимо својас реал. Ево прве од тих великих прича.

Било је некако у августу месецу када је у „Српском Гласнику“ поздрављен полазак нашега Јова Геруновића у Србију овим ретима некако: Читаве месеце пушао је Јово Геруновић по калифорнијским планинама да се опорави бар толико да може отићи у Србију и тамо положити кости своје. Јово Геруновић пошао је болестан у Србију.

Днаса, негде између Пећи и Андријевце, можда и Подгорице, међу хиљадама непољних гробова налази се и гроб нашег Јова Геруновића, човека, који је можда младост своју жртвовао, да од Српства у Америци учини оно што је оно данас — дика и понос нас.

Један од добровољаца, који се ово дана вратио из Србије, причао нам је ово:

Једног дана закуца Јово Геруновић на моја врата:

— Послао ме је уредник Српског Гласника да се нађем овде и видим што могу послужити. Готов сам за све.

Поведо ме у санитарску управу. Одредише га у Стуртову мисију и Јово пође према Пироту.

После неколико дана опет неко закуца на наша врата. Отворим их и наш Јово опет:

— Вратите ме они из пољске болнице. Рекосе да сам сувише слаб и да нисам у стању тамо пружити никакве помоћи. Дошао сам да видим, могу ли ипак овде што учинити.

Кад је првог дана дошао у Крагујевац над град су долетели аустројски еролани. Починили су чуда и покоре. Ну Јово наш није марио за све то: дошао је ипак у страни Каргујевац, да се нађе при руди.

Пођемо опет у санитарско одељење. Пошаља га у Крушевач. Ту је остао до повлачења српске војске. Кад је кудучу тај страшни час, наш Јово узети су за руку, извели га на улицу, показавши на страни Јастребац и рекли:

— С лева ти је стране Ниш — нега су узели Бугари. С десне ти је стране Краљево — нега су узели Аустројци. До који дан стигли ће Немци у Крушевач. Ку да ћеш ти, Јово?

— Ја где српска војска — одговорно је кроз капаљ наш Јово Геруновић и нагао је преко највећих планина пут Рашке.

Онда нам је наш добровољац наставио причу:

Имеђу Краљева и Рашке сретнем се опет са Јовом. Кашључа и дине тешко, али иде. Ствари је оставио у моме сандучу, који остаде у Краљево. Из Краљева га је гонио за Рашку најмлађи брат. Поздравих се са Јовом и крехом даље да отпратим Енглеску Мисију.

Једног дана избио некако у Митровицу. Свет врви као на ваиару. Од једном искрену преда ме Јово. Закашља се тешко, погледа ме тужно и рече:

— Дај ми револвер! Не могу даље! Видим до чега је дошло. И не мариш више ни да живим!... Дај ми револвер!

У цесу ми је био један револвер, који ми је за успону до један поднаредник у Крагујевацу. Али зар он за Јову нашега?

Сузе су ми врцале на очи, али некако ипак сабрах снагу, па га као прекорих:

— Нисмо сами, Јово! Цела војска одступа. Старци, жене и деца. Што би то чинио? Напред само. Видећемо ми и других дана сем ових...

Послуша ме. Да си га тада видио пољубио би га. Кашље, једва се креће, али се диже и крете напред... Дадох му кључ и рече:

— За нама иде мој најмлађи брат. У нега је мој сандук, а у сандучу твоје ствари. Ево ти кључ, на кад се нађеш с њиме, отвори сандук и извади ствари. Ја морам да одем.

СРБИЈА НЕ МРЕ, ДОКЛЕ ИМА НАДЕ

У „Њујорк Трибјун“, у броју од прошле недеље, објавио је г. Чедо Мијатовић један занимљив чланак, који преносимо овде у целост. Нарочито пажљиво скрећемо на онај одељак у овом чланку где је реч о судбини Србије за случај да у овом рату поведе Немци. По мишљењу г. Мијатовића, сви су изгледали да ће Немци, и у случају своје коначне победе, очувати независност Србије. Одузевши јој Македонију да поведе награде Бугарску за пруженим им помоћ, али ће ипак Србију оставити на миру — да постоји као независна држава. Можда ће променити само династију, која ће им бити повољнија. У том случају, г. Мијатовић држи, да би се Србија морала одржати своју слободу и независност.

Словена и у опште прекинути сваку везу са осталим Словенима. Те су тврде врло занимљиве и о њима ћемо посебно говорити.

Чланак г. Мијатовића гласи: Наши пријатељи говоре о најбој народној трагедији. Ми им захваљујемо на њиховој доброј вољи. Али ми још не пролиско суза у овој патњи несреће, нити ћемо их лити.

Жене наше трпе муком; људи наши гину муком; наше тужно време носимо ми мучени.

Па ипак у тој трагедији нашој светле нам зраци наде. Изгубили смо, у часној борби, све земље наше — краљевине, које смо подигли из рушевина својих љубави према наслеђу нашој држави.

Српство је уједињено у јунаштво и слободу.

Наша је историја историја наше отаџбине ми нисмо изгубили веру у Бога и његову правду; нисмо изгубили веру у себе, у наше савезнике и у човечанство; изгубили нисмо веру у вечити напредак света, који стално жури напред, ма да неких пута кроз реке крви, кад када преко рушевина народа и цивилизација.

Ми Срби се боримо за продужење нашег независног националног живота. И у исто време боримо се за независност целог Балканског Полуострва. Аустројци жели да се пробрије до Егејског мора и до Солуна; Немци до Мале Азије на своје путу за Персијски залив и Индију; њихов пут води преко Србије. Ну ми не желимо да њима за вољу жртвујемо своју политичку и националну самосталност. Наша је дужност да им се одупremo. Знали смо што све у тој борби имамо да жртвујемо. Као народ будне свести о народној особности, увек часној, увек поносној, ми смо решили пре „да умremo у лепоти“, него „да живимо у стиду.“

Један од основних узрока овогом рату је овај: Немачка и Аустројска су жељеле, из економских и политичких разлога, да балканске државе потпуне својим интересима. Њихове тежње су захтевале то. Аустројска је жељела да скрпи југословенски покрет или потчињавајући Србију путем дипломатских заврзлама или рушећи потпуно Србију силом грубе оружане снаге.

Убиство аустро-угарског престолонаследника и његове супруге у Сарајеву, главном граду Босне пружило је нашим непријатељима привидан али неискрен повод објави рата. Дозволили ми да изјавим најодлучније да је Српски Народ, као народ, жалио и још увек жали над убиством најодвојене и његове жене. Као народ ми то убиство осуђујемо. Одбијамо га као злочин који је у стању само да баца љагу на нашу народну ствар. Ми се трудимо да нашу народну борбу водимо само часним оруђем, оружјем и начином достојним народа на гласу са своје части и витештва. Ја бих жељео, да наши амерички пријани имају нарочито на уму нагласак којим се служим када побијам ове оптужбе, да је Србија имала икаког учешћа у гадном злочину почињеном у Сарајеву.

Као народ, сломен од туге, утучен несрећом, али духом никад клонуо, ми се у збиљи надамо да ће наши савезници — Енглеска, Француска, Русија и Италија — победити; да ће као победници издати услове за стабилан мир који ће, можда, преуредити Европу на темељу стварна народних држава. И тада ће земљиште Србије бити уједињено повраћено српском народу, и Србија, Босна, Херцеговина, Црна Гора, Далмација, Хрватска, Словенија, Банат и Бачка биће уједињене у једну велику државу са 14.000.000 становника.

За напредак света. Тако уједињени, наша ће врати жеља бити, да узмемо учешћа са осталим народима у раду на напредку света — напредку, који значи више морала више духа, већу срећу. И сами у велико демократски уређени већ сада, сматраћемо за своју дужност да допринесемо полету демократије по целом свету док сви народи једном не буду повезани међу собом великом и правом братском везом.

Сада, када изгледа да је Србија као држава изгубљена, када смо понижени, утучени тугом када нам је душа у подгорицу на свом месту да не дамо, да нам се нада угаси пред очима. Наши непријатељи нису у стању никад уништити нашу тежњу, које је су саставни део нашег бића.

Срби из Шумадије, (из српског дунавског Србије) дигли су народни устанак против Турака 1804. И они су били први Хришћани на Балкану који су почели буну. Борили су се сами, без ничије помоћи, и успели су да дођу самиуправу од султана год 1817. Ова самоуправа, захваљујући Русима, добила је своју јачевину међународним уговором од 1829. (приликом преговора за мир у Једренима).

Прва мисао ослобођене Србије, била је, да поради на ослобођењу свих других Срба, који су живили под непосредном влашћу (да не речем јармом) Турске и Аустројске. Са свим је природно, да су Срби у Турској и Србији, Хрвати и Словенци у Аустројци упирали своје погледе на слободну Србију. Чак и високо културни Хрвати и Словенци по чеше радити на политичком здружењу са Србијом, у толико пре, што су Срби, Хрвати и Словенци и по крви и по језику један и исти народ. Народни идеал могао се остварити само одвајањем Босне, Херцеговине, Далмације, Хрватске, Словеније, Баната и Бачке од Аустро-Угарске.

Без сумње овај национални идеал Југо-Словена (Срби, Хрвати и Словенци) зову се тим заједничким именом, јер су сви Југо-Словени уједињени у јунаштво и слободу.

кобу са тежњама и политиком хабауришке монархије. Државници Аустро-Угарске држали су, да југословенски покрет, тако опасан за њихову државну целокупност, потиче из Србије, и да би се кршењем Србије скршила и пела југословенска идеја. То је судбоносна погрешка. Чак и да Србија остане скршена — што неће бити — идеал уједињених Срба, Хрвата и Словена не би био и не може бити уништен. Као идеал он ће живети док не буд остварен. А југословенски уједињени, остварено и утврђено, биће сила полуга за слободу и напредак старе, али препорођене Европе.

Независност биће сачувана ипак. Данас, на жалост, то уједињење изгледа удаљено, далеко од свога остварења. Чак и слободна Србија је данас пала под теретом рата. Наша будућност и будућност југословенског покрета висе данас у ратним терезинама. Ако Савезници победе, уједињена Србија биће могућа. Ако Немачка победи, тада ћемо морати изгубити бар Македонију, колевку нашег народног пеништва. Али да ће непријатељи покушати, да униште независност саме Србије, то не изгледа могуће, па ма како се рат свршио. Аустројска не жели, да прими још више Словена у себе, а да Србију даде Бугарској ова би била тада сувише јака па би, природно, с временом почела спорити Аустројци господство на Балкану. Гевтонска политика и теитонска узајамна суздржаност послужиле нам да одржимо нашу народну независност и ако ћемо бити присиљени да се одречемо идеје уједињених Словена.

Ово је црно и страшно време. Ми још не знамо какав ће коначни исход, што удег носи нашег драгог народа. Ну ми ипак гледамо напред и плам наде још увек гори у срцима нашим.

За трагедијом Србије, дошла је трагедија Црне Горе. Ма што било од ових замршених вести, које стижу у предаји Црне Горе нека трагедија је неизбежна.

Јуначки Црногорци подлезали су лагано глади. Чак и у редовним приликама, за време мирног, Русија је слава бродовима шенице да помогне исхранити становништво Црне Горе.

Прилике нису биле добробљашне, када је почео рат са Турцима 1912. Са највећим напорима Црна Гора дигла је на оружје 40.000 људи, то јест, она је мобилисала све мушко становништво способно за оружје и ратну службу. Ови људи и децади били су послати на бојно поље и пољопривреда, онако сиромашна, сва је остала у рукама жена.

У борбама у Арбанији, у Сарајеву 1912 и у Македонији против Бугарске 1913, била је више од десеткована црногорска армија. Никада у целој њеној историји није Црна Гора толико била у црно завршена. Никада није била она тако страшно изнурина, тако исцрпљена у храни и дебањи, као што је била у лето 1914. И тада је баш било када је Аустројска почела нов и још страшији рат. Па ипак и тако осакраћена Црна Гора је сјајно се бориле уз српску војску, упадајући у Босну и Херцеговину у јесен 1914.

Никад одмора. И од тада ова јуначка мисао војска није се никад одмарала. Губитак у људима био је језовит, док се с друге стране из дана у дан све то јаче осећала оскудица у храни и дебањи. Када се српска војска повукла у Арбанију, Црна Гора остављена је сама, да се бори како може.

А сад опет, једно за другим, по казаше се чинишце, које је тешко објаснити. Зашто није бар један део српске војске остављен, да помогне Црногорцима? (Овде нам се чини, да су се г. Мијатовићу неке чинишце омакле. Један део српске војске бориле се с Црногорцима све до освојења Скадра. Пре неки дан аустројски значиниш вештај јавља, да је заробљено у источним крајевима Ц. Горе преко хиљаду српских војника. Што пак српске војске није било на Ловћену, објашњава се тиме што је Ловћен немогуће бранити без топова, а српска војска није је могла пренети своје топове тамо у последњем часу. Даље долази и питање: да ли је у опште могуће бранити Црну Гору без учешћа флоте, која би јој бранила излаз на море? — Пр. ур. Срп. Днев.) Зашто понављати апели краља Николе на Савезнике а посебно на Италију остаће потпуно без одговора? Зашто талијанска флота, или енглеска и француска флота, не дојше пред Котор, да спрече аустројску војску, да отуђ напада на Црну Гору? Ма како се то објашњава ло није могуће отклонити закључак, да је мала Црна Гора бесцелно напуштена од савезника, приштена својој судбини онда, када се она борила до последњег ипач своје снаге.

ми је у Лондону, и питао ме, да ли би Енглеска могла послати по дну ескадру и нешто војске у помоћ његовој земљи у њеној борби за Котор. И ја сам намерно објавио тај брзојав у Лондон Делу Експрес — намерно, јер је тешко било претпостављати, да ће Енглеска одговорити, када не одговара Италија, која има на расположеној 2 милијона добро опремљених војника. Зашто Италија не притече у помоћ о свакој кризи, то је једно од ових питања, на која је немогуће сада одговорити.

Напуштено од Савезника, за чију се ствар тако верно борио, и крај своје јуначке војске, сведене на шаку у дрвима, што је сада остало краљу Николи да чини?

СРПСКА НАРОДНА ОДБРАНА

СПИСАК ПРИЛАГАЧА ЗА НАРОДНУ ОДБРАНУ:

С. БЕТЕХЕМ, ПА.

По 2 долара Јазо Тривановић, по 1 долар 50 центи Јово Дракулић, Бугар С. Превар, Милвој Лев, Јура Иванчић, Јура Куртешанин, Алекса Атанасијевић, Јура Маринић, по 1 долар Никола Превар, Пера Бекли, Јосип Јавић, Милош Јовчић, Алекса Чордак, Стево Зорин, Раде Милевић, Гајо Иванш, Мирко Кошутин, Илија Ожњенић, Благоја Угљешин, Никола Сарана, по 50ц. Петар Араповић, Тројан Матијевић, Панца Савић, М. П. Стојан Штековић, Сиса Рајин, Јура Чуковић, Стева Герасимовић, Јовко Вишковић, Илија Баљин, Јавана И. Баљин, Мила Ј. Дракулић, Сима Борота, Васо Дракулић, Петар Радоловић, Ј. Дракулић, Јура Тумбас, Мита Јовановић, Јосип Чордак, Сима Ивковић, Драги Дракулић, Адам Арбутина, Марко Суваљ, Милан Јавић, Јосип Јандрић, Раде Јандрић, Јово Мадарац, Никола Познанић, Милан Прусац, Мило Стојан, Паво Зорин, Мило Милевић, Стојан Мешанин, Милош Јоврић, Стојан Чуковић, Илија Рајинић, Милан Јањатовић, Јован Борчић, Јура Чуковић, Трша Марковић, Божо Суваљ, Петар Рајин, Паво Јукач, Јово Вучетић, Милош Родич, Јован Чордак, Јура Пугић, Антон Каваљ, Саво Рушић, Петар Вујновић, Марко Рајинић, Јура Тривановић. У вештају од 7 децембра постојао је име г-ње Миле Ј. Дракулића, која је приложила 2 долара, што се овиме исправила.

ИНДИЈАНА ХАРБОР, ИНД.

По 10 долара Симо Вујновић, Јордан Бергелић, по 5 долара Бранко Сташић, Илија Грубић, по 3 долара Танасија Попковић, по 2 долара Никола Смољанац, Дмитар Грубић, Никола Пјевац, Буро Пјевац, Станиша Чанак, по 1 долар Миле Кукић, Дано Добрић, Илија Домарац, Илија Рајинић, Буга Кашиша, Милан Ђилџак, Исо Ваљача, Стево Ваљача, Симо Кура, Илија Ђилџак, Стево Кура, Милош Стојан, Јоко Томин, Миле Растовач, Јарко Мишић, Јура Пјевац, Милош Босић, Петар Јукић, Јура Вучетић, Тоде Кришић, Јука Продовић, Стево Опачић, Никола Марин, Паво Вршиневић, Душан Фортић, по 75ц. Јово Мршић, по 50ц. Тодор Ђилџац, Милан Кукић, Илија Босић, Јако Берекс, Гаватија Ловрић, Јура Маринић, Саво Косић, Јука Мајсторовић, Петар Милановић, Миле Милановић, по 25ц. Петар Локлар, Јован Локлар, Благо Марко, по 10 центи Јован Матара, по 50ц. Мило Ђубоја, Тодор Гаковић, Јово Младеновић.

РУТ, НЕВ.

По 6 долара и 20ц. Миланко И. Грубић по \$5.15 Васо С. Дракулић, по \$5.00 Мирко М. Милановић, по \$3.45 Петар И. Дракулић, по \$3.10 Ђубомир М. Јаљин, по \$2.50 Миле А. Пробић, по \$2.00 Душан П. Пењо, Сима И. Грубић, Раде И. Дракулић, Јово С. Карин, Никола Хегомир, по 1 долар Исак М. Јукић, Никола Ђ. Поповић, Буге Јакула, Никола И. Дракулић, Петар Милевић, Проко Вукобратовић, Будимир И. Дракулић, Јура Дракулић, Софија В. Дракулић, Мара С. Грубић, Јово И. Нарчић, Данило И. Стаковић, Раде М. Јукић, Милош Ј. Мандарић, Никола Делић, Којо Дерикава, по 50 центи Јово Милевић, Саво Д. Стаковић, и што је у прошлом вештају изостављено кривичног старара: по 1 долар Симо И. Грубић.

БОРНЕТ, ВАШ.

По 5 долара Томо Мисита, Стево Рајчевић, Антон Петровић, по 3 долара Јован С. Мит, Стеван Јашић, Гајро Ј. Салоје, Мило Силванић, Стјепан Висковић, Милеко Стабуљ, по 1 долар Мирко Ј. Милошевић, Јован Пеша, Јово М. Лазовић, Дано Валануша, Иван Веројић, Фили Милевић, Маго Каталинић, Мајк Милер, Иван Мишиковић, Антон Антоновић, Божо Вагинић, Славоним Леов, по 50ц. А. Шмицић, Матко Палић, Раде Јерковић, Мартин Делач, Иван Јаљин, Иван Вагинић, Оуифер Кромгоа, Андру Кружин, Иван Томчев, Иван Јаљин по други пут, по 25ц. Бурнда Агин, Стјепан Валануша, по 2 долара Милеко Стабуљ по други пут.

ИРИ, ПА.

Сакунто брат Јарко Ракић: по 7 долара Миле Рончевић, по 5 долара Јарко Ракић, Милан Рончевић, Јура Растовач, Јуван Манојловић, Миле Радаковић, по 3 долара Миле Милевић, Јура Растовач, Милош Гвоин, Дано Гвоин, по 2 долара Јура Јуванш, Васо Баланић, по 1 долар Ната Ракић, Силвана Рончевић, Стефан Цаганић.

АКРОН, О.

По \$5.00 Јашица Локлар, Благоја Локлар, по \$3.0

